

Tasnádi Attila

Somogyi Árpád szobrairól

Somogyi Árpád művészeink azon csoportjához tartozik, amely *olyképpen híve vizuális kultúránk nemzetközi felzárkózásának, hogy ugyanakkor őrizni, sőt fejleszteni kívánja azokat a tartalmi és formai sajátosságokat, amelyek festészetünk és szobrászatunk nemzeti karakterét biztosítják.* Ez az elképzelés az egyetemes értékű mondanivalót kívánja korhoz és tájhoz kötődő szellemiség, regionálisnak mondható témák és motívumok révén tolmácsolni - mintegy kidomborítva azokat a specifikumokat, melyek a nembeli összetartozáson belül is *elkülönítenek* bennünket más nációktól. Voltaképpen történelmileg meghatározott másságunk (az esztétika ezt *különösségnek* nevezi) művészi bemutatásáról van szó, azon egyéni, személyes jegyek érzékeltetéséről, amelyek népünk lelkiségét, habitusát megszabják.

Nem kis feladat ez, mert az ilyen törekvésekhez tévedések, félreértések, szubjektívnek bizonyult, s így okkal kritizált tények is tapadnak. Mindazonáltal a jogosságát sem vonhatjuk kétségbe, hiszen a gondolatnak mindennapi életünk más tartományaiban, a gazdaság és a politika területén is fellelhetjük a pandantját. Mint ahogy nem lehet uniformizálni a társadalmi berendezkedés törvényszerűségeit sem - hisz ezek eltérő múltú és fejlettségű, különböző hagyományokkal rendelkező országokban érvényesülnek -, úgy a művészet sem uniformizálható.

Somogyi Árpád témakör és problematika dolgában népünk agrárius múltjából, illetve e múlt sok esetben még ma is eleven jelenlétéből indul ki; olyan kompozíciókat, figuraegyütteseket mintáz, amelyek a tiszántúli, alföldi mezővárosok atmoszféráját, erkölcsi hagyományait hordozzák. Kétkézi emberek, pásztorok, földművesek, tanyasi asszonyok lépnek eléink kemény formálású szobraiban, akik méltósággal hordozzák sorsukat, s akik számára a munka, a kötelezettség belső, etikai parancs.

Műveinek újdonsága a megfogalmazásmódban rejlik, amennyiben ezekhez a magyar művészetben jól ismert témákhoz nem naturálishan, leíró módon közeledik, hanem a szoborépítés *modern* eszközeivel. Nem hagyományos értelemben mintázza, hanem az erőteljes kontúrokkal határolt, vízszintes és függőleges léptékek rendszeréből szervezi, konstruálja meg szobrait, s ezúton olyan jelképes tömörséget ér el, amely *általánosítja* a kompozíciók középpontjában álló figurákat, tárgyakat és gesztusokat. „Parasztzsánerei” ennek megfelelően nem elsősorban egy múltóban lévő életforma külsőségeit, hanem ennek belső tartalmát, *etikai törvényszerűségeit* idézik fel szemünkben. Ennek az etikának az érvényesége túlmutat az őt „kitermelő” közegen.